

Als vissen niet loont...

Over ruzies, twisten en oorlogen

Het vangen van vissen, zowel voor beroep of als plezierig tijdverdrijf, heeft in de loop van de geschiedenis vaak en veel met de misdaad te maken gehad. En ook vandaag de dag is vissen nog wel eens een ideale dekmantel gebleken voor justitieel onwelgevallig gedrag.

Tekst Frans Collignon

Al in de 17e eeuw werd via vis smokkelwaar vervoerd. Louis Meijer – Marine met vissersschepen (exacte datum onbekend).

Ladingen partydrugs en andere roesmiddelen komen de vaderlandse grens over, verstopt tussen of zelfs in vis. Zeker als de vis wat bederfelijk is, zijn de drugs goed verborgen. Maar niet altijd, zoals menig visser met illegale bijverdienste heeft ontdekt. Soms wordt voor honderden miljoenen aan cocaïne uit het visruim getakeld en vernietigd.

De regelmaat waarmee berichten over deze smokkel opduiken in de nieuwsmedia, doen vermoeden dat ondanks de ontdekkingen het smokkelen toch een lucratieve bezigheid moet zijn. Ingenieur was onlangs de smokkelpoging om voor bijna 100 miljoen aan vloeibare coke in doorzichtige zakjes te verstopten in zakken met tropische vissen uit Columbia. Hoewel, zo geniaal was het eigenlijk niet, want de marsehaussee ontdekte toch de kapitale illegale handel. De meeste vissen hebben het misbruik overigens overleefd.

Roemruchte smokkelaarsnesten

Vroeger waren de smokkelaarsnesten langs de kusten in heel Europa en de daar aangelegde smokkelschepen roemrucht. De smokkelaars op deze schepen, ook wel sluikers genoemd of nog erger, lorrendraaiers, verdienden een dikke boterham aan het vervoer van de contrabande, die meestal uit tabak, jenever (ook als genever gespeld) en boter bestond. Een sluiker is behalve een smokkelschip ook iemand die sluikhandel (smokkelhandel) pleegt. Iets wat, net als nu, niet zonder risico is. De straf bestond in de zeventiende eeuw uit het toewringen van de keel, dat betekende dat de onverlaat domweg werd gewurgd. De naam lorrendraaiër werd zowel aan het vaartuig als aan de opvarenden gegeven. Het woord is opgebouwd uit lor (een prul) en draaien in de betekenis van bereiden - wat te denken geeft over de kwaliteit van de smokkelwaar. De vergelijking met de smokkel van enkele euro's kostende Rolexen door moderne vakantiegangers die het Verre Oosten hebben bezocht, dringt zich op.

Het verband van vis en smokkel komt ook tot uiting in het Handvest van Amsterdam van 1678. Daarin worden de gilde-meesters van de vismarkt aangesteld als de BOA's van die

tijd door ze toestemming te geven om sluikers en omlopers met vis aan te pakken en ze stevige boetes op te leggen.

Vis in kogelvrij vest

Ook de maffia heeft wat met vis. Niet alleen omdat de misdaadiconen wel eens een hengeltje uitwerpen en ondertussen hun vazallen toespreken, maar vooral door een beroemde scène uit de film *The Godfather*. De familie Corleone krijgt een vis in een kogelvrij vest bezorgd. Dat betekende dat iemand van de maffiaclan was vermoord en met de vissen sliep. De communicatieve uitingen van de maffia zijn nogal direct. Het slapen met de vissen is wereldwijd een bekende uitdrukking geworden. Overigens moet je wel over vissenbloed beschikken om iemand van de maffia om te leggen. Je bent dan een koud en onverschillig persoon.

Visscherijwet

Er zijn in de Nederlandse taal meer connecties van vis met de misdaad. Wie in troebel water vist is niet erg zuiver op de graat, om maar twee voorbeelden te noemen.

Een andere wetsovertreding die vissen lonend kan maken is het aloude stropen. Het woord betekent oorspronkelijk dat je door te schuiven iets wegneemt. De betekenis van illegaal iets wegnemen is daaruit voortgekomen. Visstropen is tegenwoordig een groot probleem. Zelfs de onlangs afgekondigde strengere straffen van drie maanden brommen in de bak en hoge boetes houden de stropers niet tegen. De winst die stropers kunnen behalen is groot, maar de schade door stropen is ontegenzeggelijk groter. De visstand lijdt er flink onder. Ook vroeger werd er op vis gestroopt. In de visscherijwet van 1908 werd iedereen die met meer dan één hengel viste, als stroper aangemerkt. De straffen waren aanmerkelijk milder. De fraudeur kreeg ten hoogste zes weken in de petoet en maximaal 60 gulden boete. Voor de visser was dat nog niet genoeg en die heeft jarenlang gestreden tegen de vrijheid om met die ene hengel te vissen. Dat de strijd is verloren, heeft de geschiedenis ons geleerd. Maar er zijn vele discussies aan vooraf gegaan in de Tweede Kamer van nog geen honderd jaar geleden. Eerst werd bepaald dat de visser-met-één-hengel wel de vrijheid had om te vissen, maar dat hij zich wel moest kunnen legitimeren als hij aan de waterkant zijn hengeltje uitwierp. Later werd een kleine hengelakte verplicht. Het heeft het stropen echter niet weggenomen. **V**

